

ชื่อวิทยานิพนธ์	แนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ผู้เขียน	นายบุรินทร์ สหะวีริยะ
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาและสร้างแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ **ระยะที่ 1** ศึกษาปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 5 ด้าน คือ 1) การปฐมนิเทศและส่งตัวนักศึกษาฝึกสอน 2) การสังเกตการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง 3) การเยี่ยมสถาบันปฏิบัติการสอน 4) การประชุมอภิปรายการสัมมนา ระหว่างปฏิบัติการสอนและการวิจัยในชั้นเรียน 5) การสัมมนาหลังปฏิบัติการสอน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 74 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 212 คน อาจารย์นิเทศก์ 45 คน และนักศึกษาปฏิบัติการสอน 212 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามสำรวจรายการและมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความถี่ **ระยะที่ 2** การสร้างแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยมีขั้นตอนดำเนินการ 1) นำผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูของคณะศึกษาศาสตร์ และศึกษาเอกสารการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูของมหาวิทยาลัยของรัฐ มาร่างเป็นแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู 2) ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ในทางนโยบาย โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ 1 คน คณะกรรมการบริหารงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูและปฏิบัติการสอน 12 คน โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา 3) ตรวจสอบความคิดเห็นกับผู้ปฏิบัติโดยการจัดประชุมกลุ่มแบบ Focus Group ประกอบด้วย อาจารย์นิเทศก์ 5 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 5 คน และผู้บริหารสถานศึกษา 5 คน และทำการวิเคราะห์เอกสารทางราชการที่น่าเชื่อถือ เพื่อสนับสนุนการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งผลการวิจัย มีดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีปัญหาโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ นักศึกษาปฏิบัติการสอน มีปัญหาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษา มีปัญหาด้านการปฐมนิเทศและส่งตัวนักศึกษาฝึกสอน มีปัญหาสูงที่สุด ส่วนอาจารย์นิเทศก์ มีปัญหาด้านการเยี่ยมสถาบันปฏิบัติการสอน มีปัญหาสูงที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการปฐมนิเทศและส่งตัวนักศึกษาฝึกสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษา มีปัญหาสูงที่สุดในเรื่อง การประสานงานระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายก่อนที่ส่งนักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1.2 การสังเกตการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่า ผู้บริหารและนักศึกษา มีปัญหาสูงที่สุดในเรื่อง การกำหนดวัน – เวลาในการสังเกตการสอนให้กับนักศึกษา และการพูดคุยและร่วมกันทำความเข้าใจกับบุคคลที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน ส่วนอาจารย์พี่เลี้ยงมีปัญหาระดับปานกลาง

1.3 การเยี่ยมสถาบันปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ มีปัญหาสูงที่สุด เรื่อง การให้ข้อมูลย้อนกลับเรื่องการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่ คณะศึกษาศาสตร์

1.4 ด้านการประชุมอภิปรายการสัมมนา ระหว่างปฏิบัติการสอนและการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษา มีปัญหาสูงที่สุดในเรื่อง การกำหนดกระบวนการและแนวทางการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ชัดเจน

1.5 ด้านการสัมมนาหลังปฏิบัติการสอน พบว่า อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษา มีปัญหาสูงที่สุดในเรื่อง ความสามารถในการนำหลักการ ทฤษฎี ทักษะที่ศึกษามาสรุปและจัดทำเป็นผลงานของนักศึกษา และการจัดกิจกรรมหลังการฝึกสอนที่มีความชัดเจน

2. แนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีดังนี้

2.1 การปฐมนิเทศและส่งตัวนักศึกษาปฏิบัติการสอน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ 1) การติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาโดยจัดทำหนังสือสำรวจความต้องการพร้อมข้อมูลพื้นฐานสถานศึกษาและแผนงานการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้สถานศึกษาปฏิบัติการสอนทราบล่วงหน้าไปยังสถานศึกษาที่มีมาตรฐานตามที่คุรุสภากำหนด 2) กระบวนการเลือกสถานศึกษาปฏิบัติการสอน โดยจัดประชุมนักศึกษาปฏิบัติการสอนเพื่อทำความเข้าใจนโยบายของคณะศึกษาศาสตร์ในการเลือกโรงเรียน และศึกษาคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ และแจ้งไปยังหัวหน้าโปรแกรม/ผู้ประสานงานโปรแกรมวิชาเอกก่อนเลือกสถานศึกษาปฏิบัติการสอน 3) การส่งนักศึกษาไปสถานศึกษาปฏิบัติการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มอบหมายผู้บริหารหรือตัวแทน มาส่งตัวนักศึกษาด้วยตัวเองเพื่อพบปะพูดคุยกับสถานศึกษาปฏิบัติการสอน และจัดทำหนังสือส่งตัวพร้อมข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และกำหนดวันและเวลาการส่งตัวนักศึกษาไปยัง

สถานศึกษาปฏิบัติการสอน 4) การประชุมอาจารย์นิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์พี่เลี้ยง ประจำสถานศึกษาปฏิบัติการสอนเพื่อวางแผน สร้างความเข้าใจตรงกันเรื่องนโยบาย/วัตถุประสงค์ การจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 5) การประชุมและอภิปรายกลุ่มใหญ่ในการปฐมนิเทศนักศึกษาออกไป ปฏิบัติการสอนโดยหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะศึกษาศาสตร์ เพื่อทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ สร้างความเข้าใจตรงกันเรื่องนโยบาย/วัตถุประสงค์ การจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยฝ่ายฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ

2.2 การสังเกตการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง เป็นการดำเนินการปฏิบัติการสอน และปฏิบัติงานในหน้าที่ครูและงานครูอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย 1) กำหนดวัน - เวลาในการสังเกตการสอนให้กับนักศึกษา 2) การพูดคุยและร่วมกันทำความรู้จักกับบุคคลที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยงควรให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด 3) วางแผนการสังเกตการสอนร่วมกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง 4) อาจารย์พี่เลี้ยง ติดตามและตรวจสอบผลงานตามข้อกำหนด

2.3 การเยี่ยมสถาบันปฏิบัติการสอน 1) คณะศึกษาศาสตร์สนับสนุนยานพาหนะ ให้เพียงพอและสะดวกในการเดินทางไปประสานงานและไปนิเทศ 2) ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์วางแผนการออกเยี่ยมหน่วยฝึกสอนร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ 3) สถานศึกษาให้ข้อมูลย้อนกลับเรื่องการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่คณะศึกษาศาสตร์ 4) นักศึกษาเข้ารับการนิเทศ จากอาจารย์นิเทศก์ตามข้อกำหนดโดยมีการแจ้งวันเวลาในการออกนิเทศนักศึกษาล่วงหน้า 5) อาจารย์นิเทศก์ทำการประเมินผลชี้แจงข้อดี ข้อบกพร่อง และเสนอแนะวิธีการแก้ไข

2.4 การประชุมอภิปรายการสัมมนาระหว่างปฏิบัติการสอนและการวิจัยในชั้นเรียน มีแนวทางการดำเนินงาน 1) นักศึกษาปฏิบัติการสอน ต้องปรับปรุงแก้ไขวิจัยในชั้นเรียนตามข้อเสนอแนะจากอาจารย์นิเทศก์ เขียนและนำเสนอความก้าวหน้าของโครงร่างวิจัยในชั้นเรียน 2) การสัมมนา ระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อวิเคราะห์ ปรับปรุง พัฒนาการสอน การปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ระหว่างปฏิบัติการสอน การทบทวนการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการเข้าร่วมสัมมนาของนักศึกษาปฏิบัติการสอน แต่ละครั้ง ใช้ประกอบการวัดผลประเมินผลการปฏิบัติการสอนได้

2.5 การสัมมนาหลังปฏิบัติการสอน 1) ประเมินผลการปฏิบัติการสอนและการปฏิบัติหน้าที่ครูโดยผ่านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานและด้านที่เป็นปัญหา 2) นำเสนอวิจัยในชั้นเรียนที่ผ่านการประเมินจากอาจารย์นิเทศก์ เพื่อสรุปเป็นบทเรียน 3) นำเสนอเป็นผลงานนิทรรศการเวทีนำเสนอการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice 4) จัดโครงการเตรียมความพร้อมเพื่อการสอบเข้ารับบรรจุครูและควรมีการแนะนำการทำงาน 5) การพูดคุยสรุปถึงข้อปฏิบัติในการออกไปประกอบวิชาชีพ 6) การกำหนดวัน-เวลาการส่งงานของนักศึกษาปฏิบัติการสอนและการส่งผลการประเมินการปฏิบัติการสอนให้มีความชัดเจน

Thesis Title Management Guideline for Teaching Profession Experience Training
in Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus

Author Mr.Burin Sahaviriya

Major Program Educational Administration

Academic Year 2014

ABSTRACT

The objectives of this research aim to study the issues and to establish the guidelines for student teachers of the Faculty of Education, Prince of Songkla University. The study was divided into two phases: Phase 1-The study of 5 problems of pre-service teacher practicum experience, Faculty of Education Prince of Songkla University; 1) Student Orientation and Conveyance. 2) The Observation of School Advisor. 3) Visiting teaching institution. 4) Meeting discussion, Seminar between teaching and Research in class 5) After teaching seminar. The sample groups were 74 school administrators, 212 school advisors, 45 university supervisors, 212 student teachers who came from the tools called the questionnaire survey items 5 levels which were measured by the percentage value, the average, the standard deviation and the frequency. Phase 2 – To establish guidelines for the pre-service student teaching practicum experience of Faculty of Education, Prince of Songkla University Pattani Campus by 1) To bring the results of the analysis of the pre-service student teaching practicum experience of Faculty of Education and to study documents of the pre-service student teaching practicum experience from the other State universities to create the draft for the pre-service student teaching practicum experience guidelines. 2) To determine the suitability and feasibility of the guideline draft in terms of policies by qualified experts -one of Board of Education and 12 executive committees including professional and teaching experienced people by using a semi-structured interview. Data to be analyzed by content analysis. 3) To check the comments of the practices by organizing the Focus Group meeting. The core attendees were 5 university supervisor, 5 mentor teachers and 5 school administrators who conducted the analysis of reliable

government documents to support research by using the content analysis. The results were as follows:

1. The problems of the pre-service student teaching practicum experience of Faculty of Education, Prince of Songkla University were the school administrators which were overall moderate whereas the school advisors, university supervisors and student teachers were clearly in the high level. The most problematic issues for the school administrators, advisors and student teachers were the student orientation and conveyance while the university supervisors had the problem on visiting the teaching institution at the most. When considering, it could be classified as follows;

1.1 Issue on the orientation and student conveyance. It revealed that the school administrators, student advisors and university supervisors had the highest problem on the coordination of all stakeholders before sending students to teaching practicum experience.

1.2 Observation of school advisor. The highest trouble that the school administration and the student have faced were the way to set up the day and time to observe the student, the communication and relationship between the people involved in the school while the school advisors seemed in the moderate level.

1.3 Visiting Teaching Institute. It was found that school administrators, advisors and university supervisors had the highest problem in regards of the feedback on the pre-service student teaching practicum experience to the Board of Education.

1.4 The seminar discussion in between teaching practice and research in class. The highest trouble for the university supervisors and the interns was the formulation of the clearly process and approach for classroom research.

1.5 After teaching practice seminar. It was found that the supervisors and the interns had the highest problem in regard with the capability to use principles, theories and skills that were studied to summarize and arrange the students' performances and including the unclear activity after teaching practice.

2. Guidelines for Teacher Professional Experience, Faculty of Education Prince of Songkla University Students are;

2.1 The orientation and the conveyance of the student teacher were advised as follows; 1) Liaising with schools by providing books with basic needs for education and programs for Teacher Professional Experience to teaching schools prior to the practice to the institution standardized by the Council, 2) Setting teaching school selection process through the meeting among the teaching practices to let them understand the policy of the Faculty of Education in terms school selection and study guides for professional teachers of the Faculty of Education and report to the head of the program / major program coordinator before selecting a teaching school. 3) Sending student teachers to teaching institution. Faculty of Education assigned the managements or their representatives themselves come forward to meet, talk and discuss with the teaching school including to carry on the a letter of transfer with personal information of students, guidelines for teacher professional experience and to determine the date and time to send students to the teaching school. 4) Arranging the conference between supervisor, school administrators and school advisors to set the teaching plan and create the same understanding on the policies/ objectives of the teacher professional experience. 5) Conducting the meeting and discussion groups during the orientation prior to teaching practice by the teacher professional experience team of the. Faculty of Education to repeat the roles and responsibilities and create the understanding about the policy / objectives of teacher professional experience program.

2.2 The observation of school advisor. It was a teaching practice and mission for the teacher and other teachers' duties assigned as follows: 1) To set the day and time to observe the teaching of the students 2) To communicate, talk and get to know the persons involved the school. The advisors should closely give the advices. 3) To plan for the observation together with the students, the university supervisors and the school advisors 4) To track and monitor the students' performance as required.

2.3 Visiting Teaching Institute. The guidelines are as follows: 1) The Board of Education should visit teaching schools, support adequately vehicle to serve the convenience on coordination and supervision. 2) Executive Board of Education should plan to visit with teaching institutes along. 3) The supervisors to exchange the

feedbacks on teacher professional experience. 4) Students should be supervised according to supervisory requirements. The students should be informed prior to the scheduled date. 5) The supervisors' evaluation should be clarified the strengths and weaknesses and give the clear advise how to fix them.

2.4 Discussion meetings, seminars between teaching and research in the classroom; the guidelines are as follows: 1) The teaching practices had to improve the classroom research according to the feedback from the supervisors and to write and present the progress of the research outlined in the class. 2) The seminar during teacher professional experience was to analyze, improve, and develop the teaching practices and to review the research in the classroom by participating each seminar of teacher students which could be used for the tools to measure and evaluate the teaching.

2.5 After teaching seminars were instructed as follows: 1) Evaluating teaching and teacher performing through the exchange of successful experience and the problems. 2) Presenting the research in classroom which passed the supervisor's evaluation to conclude the contents and be the lesson. 3) Arranging the exhibition for the Best Practice. 4) Organized the program of teacher admission preparation including the working introduction. 5) Discussing and summarizing the practice of the profession 6) Scheduling the clear day and time to deliver the student teacher's assignment and evaluation result of teaching practice.